

ДОШЛЮБНА СЕКСУАЛЬНА ПОВЕДІНКА МОЛОДІ

Прокопенко Андрій Сергійович

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Дошлюбна сексуальна поведінка є дуже актуальною в сучасному світі, тому, що основні агенти соціалізації (батьки, школа) не приділяють достатньої уваги дошлюбній сексуальній поведінці молоді. Це в свою чергу призводить до розбещення в сексуальному плані, що витікає в незаплановану вагітність, аборти серед молоді та захворювання ВІЛ та СНІД. Підліткова соціальна спільність є особливою групою суспільства, яка займає маргінальну позицію в силу вікових особливостей та пов'язаної з ними невизначеністю статусу, несформованої життєвої позиції та ціннісно-нормативної системи. Намагаючись як можна скоріше перейти до статусу дорослих, підлітки некритично та спрощено сприймають інформацію про сексуальність особистості, а ліберальна сексуальна культура, характерна для сучасної реальності, сприяє цьому. Сексуальна освіта є проблемним питанням у всьому світі. У наш час молодь отримує дуже мало якісної підготовки з цього питання у школах, що робить її дуже вразливою.

Історією вивчення дошлюбної сексуальної поведінки, сексуальності і сексуальних практик займалася велика кількість науковців. Існує велика кількість праць і монографій таких вчених, як М. Фуко, Е. Гідденс, Ф. Райс, М. Кле та інших. Українські вчені О.В. Сечейко, Л.Г. Сокурянська, Л.М. Гридковець надають пріоритет вивченню сексуальних практик підлітків. До російських вчених, які здійснюють свою науково-дослідницьку діяльність у цій сфері, відносяться І.С.Кон, С.І. Голод, Є. Омельченко та ін..

У сучасному суспільстві втручання в процес народження дітей не тільки технічно доступне завдяки здійсненню штучних абортів і досить ефективній контрацепції, але і дозволене з соціокультурної точки зору, більш того — нормативно. Народження дітей залишається однією з цілей сексуальної

поведінки. Сексуальна поведінка представляє систему дій і відносин, які призводять до задоволення статевого потягу (сексуальної потреби).

У сексуальній поведінці об'єднані фізіологічні, психологічні і соціокультурні процеси, але таким чином, що перші (фізіологічні та психологічні) виявляються підпорядкованими, включеними до останніх.

Сексуальна поведінка людини має безліч цілей, досягненню яких служить вступ до сексуальних відносин. Вони включають:

- релаксацію, зняття статевої напруги;
- народження дітей, задоволення потреби в зачатті і в акті народження;
- плотська насолода як самоціль (гедонізм);
- пізнання, задоволення статевої цікавості (мета особливо значуща для початківців статевого життя, в першу чергу підлітків);
- комунікація, отримання відчуття психологічної особистої інтимності, повного злиття з іншою людиною;
- сексуальне самоствердження, отримання наочних і переконливих доказів власної сексуальної спроможності, потенції;
- не сексуальні цілі, тобто цілі, зовнішні по відношенню до власної сексуальної поведінки (матеріальні блага і вигоди, підтримка певного ритуалу або звички);
- компенсація, заміна, відшкодування якихось інших, дефіцитних для індивіда видів і форм діяльності або способів емоційного задоволення

В дошлюбній сексуальній поведінці молоді існують етичні системи, що регулюють сексуальну поведінку:

1. Легалізм як етична сексуальна система визнає сексуальні відносини тільки з метою народження дітей і на основі легально визнаних шлюбних союзів (християнська статева мораль). Сексуальні відносини, що розглядаються як дар божий, допустимі тільки в шлюбі і лише з метою народження дітей. Засуджуються також всі форми статевого життя, окрім нормативного гетеросексуального коїтусу.

2. Ситуаційна етика найбільш поширена в даний час. Основу її складає постулат, що сексуальна поведінка повинна визначатися актуальним ситуаційним контекстом, тобто конкретною ситуацією. Людина повинна керуватися тільки любов'ю, власним вибором і упевненістю в тому, що наслідки будуть позитивні. Якщо є взаємна симпатія і любов, то приймаються і признаються будь-які сексуальні відносини.

3. Гедонізм як етична система єдиною підставою сексуальних відносин вважає не моральні норми і не ситуаційний контекст, а виключно насолоду, задоволення. "Роби те, що приємно!" — ось девіз гедонізму. Він стверджує, що статеве ваблення, подібно до голоду і спраги, не повинне бути об'єктом моральних обмежень. У своїй крайній формі етика гедонізму, може виправдовувати навіть сексуальне насильство, а прихильник гедонізму може перетворитися в свого роду "сексоголіка" або "сексомана".

4. Аскетизм пов'язаний з відмовою від сексуальних відносин, як і від інших "мирських задоволень", з переконанням, що найбільше задоволення людина одержує не від плотської насолоди, а від духовного самовдосконалення, задоволення так званих "вищих" потреб.

5. Раціоналізм - одна з сучасних етичних систем - виходить з пріоритету розуму, з необхідності виявити раціональні підстави для вибору стратегії сексуальної поведінки, оцінити баланс можливих витрат, позитивних і негативних наслідків вступу до статевих відносин з тим або іншим партнером.

У всьому, що стосується сексуальних відносин, в сучасному суспільстві продовжує зберігатися гендерна асиметрія - подвійний стандарт в тому, що можуть або не можуть, повинні або не повинні робити чоловіки або жінки.

У світі збереглися такі основні тенденції дошлюбної сексуальної поведінки як:

- зростання кількості та інтенсивності дошлюбних статевих зв'язків;
- зростання дошлюбної сексуальної активності в наймолодшому підлітковому віці;

- ослаблення норм, направлених «проти дошлюбних і позашлюбних народжень».

Таким чином, проблема дошлюбної сексуальної поведінки молоді залишаються надзвичайно важливими в сучасному суспільстві. Цей напрямок дослідження не стоїть на місці, а постійно вдосконалюється. Цю проблему досліджують нові автори, вносять нові важливі відомості, які в майбутньому дозволять звести до мінімуму незаплановані вагітності, захворювання ВІЛ та СНІД серед молоді у всьому світі.

СІМ'Я ЯК ПЕРВИННЕ ДЖЕРЕЛО ФОРМУВАННЯ ДЕВІАЦІЇ У ПІДЛІТКІВ

Проценко Аліна Сергіївна

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Сім'я для кожної людини є головним життєвим пріоритетом. Це процес передачі культурних цінностей дітям і ознайомлення їх з громадським життям. Завдяки родині ми вчимося відрізнити добро від зла, долати страх, набувати впевненості, відповідальності, щирості, доброти і любов, які батьки передають нам. Але, неправильне виховання в сім'ї, неповага і недовіра один до одного, проблеми в навчанні у дитини, що виникли на тлі конфліктів з оточуючими, як правило веде до девіації.

На сьогоднішній день це досить глобальна проблема, яка стосується багатьох сімей. Багато батьків не розуміють причин виникнення у своєї дитини відхилень від норми поведінки. Більшість впевнені, що це перехідний вік, невдала компанія друзів або ж вплив трендів соціуму. Але, насправді одним з факторів виникнення девіантної поведінки у підлітків є несприятливі відносини в родині.

Проблеми девіації розглядало багато вчених, наприклад, Є. І. Холостова, Я. І. Гишинський, В. В. Ковальов. Девіантну поведінку вони трактували як своєрідну